

Adnotationes in Genesisim

ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ ΕΚΛΟΓΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΓΕΝΕΣΙΝ.

17.12 ΚΕΦ. Ζ΄.

Στίχ. δ΄. Ἐγὼ ἐπάγω ὑετὸν (ἐπὶ) τὴν γῆν τεσσαράκοντα ἡμέρας, καὶ τεσσαράκοντα νύκτας. Καὶ ἐξαλείψω πᾶσαν τὴν ἐξανάστασιν, ἣν ἐποίησα, ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους. Τί δήποτε τῷ κατακλυσμῷ τὰ τῶν ἀνθρώπων πλήθι διέφθειρεν; Ἐξαλείψαι τοῦ Κάιν τὸ γένος ἠθέλησε· ἀνεμίγη δὲ αὐτῷ καὶ τῶν εὐσεβῶν ἢ φυλῆ· διὸ καὶ τῆς τιμωρίας μετέσχηκεν. Ἀρχὴν δὲ τινα καινοῦ βίου ποιήσασθαι βουληθεὶς, τὸν Νῶε καὶ τοὺς ἐκεῖνον παῖδας σὺν ταῖς γυναῖξιν διετήρησεν, εὐσεβῆ ὄντα καὶ δίκαιον, καὶ ἐκ τῆς τῶν συγγενῶν εὐσεβείας βλαστήσαντα, καὶ τὴν τῆς παρανομίας ἐπιμιξίαν μισήσαντα. Οὐ μὴν, ὡς τινὲς φασιν, ὀργῇ τινι καὶ μετὰ ἀμελείαν ταῦτα πεποίηκε. Ταῦτα γὰρ τοῖς ἀνθρώποις πάθη· ἢ δὲ θεῖα φύσις, ἐλευθέρως παθῶν. Ἄλλως τε ἢ μεταμέλεια τοῖς μετὰ τὴν πείραν μανθάνουσι τῶν πραγμάτων τὴν φύσιν κατάλληλος· εἶτα τῇ πείρᾳ μανθάνοντες ὡς οὐκ ὀρθῶς ἐβουλεύσαντο, μεταμέλονται. Ὁ δὲ Θεὸς οὕτως ὀρᾷ τὰ μετὰ πολλὰς ἐσόμενα γενεάς, ὡς ἤδη γεγενημένα. Ὡς προορῶν τοίνυν καὶ προοινώσκων, οὕτως ἅπαντα πρυτανεύει. Τί δήποτε τοίνυν μεταμέλεται, ἅπαντα πρὸς τὴν πρόγνωσιν τὴν 17.13 οἰκείαν οἰκονομῶν; Οὐκοῦν ἐπὶ Θεοῦ μεταμέλεια οἰκονομίας μεταβολή· Μεταμέλομαι γὰρ, φησὶν, ὅτι κέκρικα τὸν Σαουλ εἰς βασιλέα· ἀντὶ τοῦ· Εὐδοκίμασα μὲν παῦσαι τοῦτον, ἕτερον δὲ χειροτονῆσαι. Οὕτω κἀνταῦθα· Ἐνεθυμήθην, ὅτι ἐποίησα ἄνθρωπον· ἐδοκίμασα διολέσαι τῶν ἀνθρώπων τὸ γένος. Ἀλλὰ φιλόανθρωπος ὢν, σπέρμα τὸν Νῶε τῇ φύσει τετήρηκεν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ τῶν ἀλόγων τὰ γένη τῆς τῶν ἀνθρώπων εἵνεκα δεδημιούργηκε χρείας· καὶ ταῦτα τοῖς ἀνθρώποις συνδιεφθάρη, πλήν τῶν ἐν τῇ κιβωτῷ σὺν τῷ Νῶε διαφυλαχθέντων. Ἐκέλευσε γὰρ ὁ δεσπότης Θεὸς ἀνὰ δύο μὲν ἐξ ἐκάστου γένους τῶν δοκούντων ἀκαθάρτων διασωθῆναι, ἀνὰ ἑπτὰ δὲ τῶν καθαρῶν. Ἐπειδὴ γὰρ ἡμελλε συγχωρεῖν τοῖς ἀνθρώποις μεταλαμβάνειν κρεῶν, ἡμελλον δὲ καὶ θυσίας αὐτῷ προσφέρειν τῆς εὐσεβείας οἱ τρόφιμοι, πλείονα τὰ καθαρὰ φυλαχθῆναι προσέταξε· τὰς μὲν τρεῖς συζυγίας, εἰς τὴν αὐξήσιν τοῦ γένους, τὸ δὲ ἐν τὸ περιττὸν εἰς θυσίαν. Εὐθύς γὰρ ὁ Νῶε μετὰ τὴν παῦσαν τῆς τιμωρίας, θυσίαν τῷ Θεῷ εὐχαριστήριον προσεσήνοχεν, ἀπὸ πάντων, φησὶ, κτηνῶν τῶν καθαρῶν, καὶ ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν. Ὡς εἶναι δῆλον ὅτι τούτου χάριν, ἀνὰ ἑπτὰ προσέταξεν ἐξ ἐκάστου γένους τῶν καθαρῶν εἰς τὴν κιβωτὸν εἰσαχθῆναι, ἵνα, τὸ ἐν ζῶον ἐξ ἐκάστου γένους ὁ Νῶε προσφέρων, μὴ διαφθεῖρη τὰς συζυγίας. Στίχ. ι΄. Καὶ ἔκλεισε Κύριος ὁ Θεὸς ἔξωθεν αὐτοῦ τὴν κιβωτόν. Θειοτέρας τινὸς δυνάμεως ἔχρηζεν ἢ ἀσφάλεια τῆς θύρας κλειομένης. ΚΕΦ. ΙΘ΄. Στίχ. κ΄. Καὶ κατέστρεφεν τὰς πόλεις ταύτας, καὶ πᾶσαν τὴν περίχωρον, καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν ταῖς πόλεσι. Στίχ. κ΄. Καὶ ἀπέβλεψεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ ἐγένετο στήλη ἄλος. Ὁ Κύριος οὐ μόνον τοὺς ἀσεβεῖς ἀπόλλυσιν, ἀλλὰ καὶ τὰς τροφὰς αὐτῶν οὕσας Σοδομιτικὰς καὶ ἐπιβλαβεῖς· ἐν αἷς ἐστὶ καὶ ἄμπελος, περὶ ἧς γέγραπται· Ἐκ γὰρ ἀμπέλου Σοδόμων ἢ ἄμπελος αὐτῶν καὶ ἡ κληματὶς αὐτῶν ἐκ Γομόρρας. Ἄμα τε εἰς τὴν πόλιν ἀπεσώθη, καὶ τὸ πῦρ ἐπεφέρετο ταῖς πόλεσι, σημεῖον τῆς μελλούσης συντελείας. Στήλη οὐκ ἀπλῶς ἐγένετο, ἀλλὰ μάλιστα στήλη ἄλος, διὰ τὸ· Ὑμεῖς ἐστε τὸ ἅλας τῆς γῆς. Ἐφαρμόση δὲ τῇ στήλῃ τοῦ ἄλος τὸ· Ἐὰν δὲ τὸ ἅλας μωρανθῇ; Οὐκ ἀθρόως ἀναβαίνει εἰς τὸ ὄρος κατὰ τὰ εἰρημένα αὐτῷ, ἀλλὰ πρῶτον εἰς Σηγὼρ γίνεσθαι, καίτοιγε μὴ θαρρήσας ἑαυτῷ περὶ τοῦ ἀναβῆναι εἰς τὸ ὄρος. ΚΕΦ. ΚΓ΄. Στίχ. ιε΄. Γῆ τετρακοσίων

διδράχμων. Σημειωτέον, ὅτι τάφου τιμή ἐστι τὰ τετρακόσια, τῷ κακωτικῇ εἶναι τὴν τετράδα καὶ ἑκατοντάδα. Καὶ ζητήσας τὰ ὅμοια ἐκ τῶν Γραφῶν εὐρήσεις. 17.16 ΚΕΦ. ΛΖ'. Στίχ. ι'. Ἄρα γε ἐλθόντες ἐλευσόμεθα ἐγὼ τε καὶ ἡ μήτηρ σου, καὶ οἱ ἀδελφοί σου προσκυνῆσαί σοι ἐπὶ τὴν γῆν; Σαφῶς ἡ μήτηρ τοῦ Ἰωσήφ πρὸ τῶν ἐνυπνίων ἐτελεύτησεν. Μήποτε οὖν δυνάμεθα τὴν Μαριάμ καὶ τὸν Ἰωσήφ εἰπεῖν προφητεύεσθαι προσκυνήσειν τῷ Χριστῷ; ΚΕΦ. ΜΓ'. Στίχ. κβ'. Εἶπε δὲ αὐτοῖς· Ἴλεως ὑμῖν, μὴ φο βεῖσθε. Ἔοικεν ὠφελῆθῆναι ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἰς θεοσέ βειαν παρὰ τῷ Ἰωσήφ. ΚΕΦ. Μ'. Στίχ. λδ'. Ἄνδρες κτηνοτρόφοι ἐσμέν. Βδέλυγμα Αἰγυπτίους πᾶς ποιμὴν προβάτων, ἀλλ' οὐχ Ἑβραίοις. Εἰ μὲν οὖν ὡς ποιμὴν ἐφέστηκεν ἡμῖν, βδέλυμά ἐστιν Αἰγυπτίους· εἰ δὲ ὡς μισθωτὸς, τάχα καὶ φίλος Αἰγυπτίους.